בעלי מומין יפדו ומוקמינן לה בשקדם הקדישן את מומן שמע מינה *פודין את הקדשים להאכילן לכלבים: הכא במאי עסקינן בשעבר ושחטן כדתניא [א] כל הקדשים שנפל בהן מום ושחטן ר"מ אומר יקברו *וחכמים אומרים יפדו: א"ל רבי ירמיה לרבי זירא: לר' שמעון דאמר קדשי בדק הבית לא הוו בכלל העמדה והערכה אמאי תמימים יקברו: משום [ב] דחזו להקרבה כדתניא *המתפיס תמימים לבד"ה כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם: א"ל רב פפא לאביי ואמרי לה [א] [ג] לרבא [ג] לר' יוחנן דמוקים לה בבעל מום מעיקרו [ד] ובולי עלמא סבירא להו דבעל מום מעיקרו דלא הוי בכלל העמדה והערכה [ה] ולא והתנן *כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ פטור ואין עושין תמורה ואם מתו יפדו *ואמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"ש [ו] דאמר קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה קדשי ב"ה לא היו כדתנן ר"ש אומר קדשי ב"ה אם מתו יפדו ומודה ר"ש בבעל מום מעיקרו שנפדה מ"ט דאמר קרא אותה אותה למעוטי בעל מום מעיקרו אבל חכמים אומרים אפילו בעל מום מעיקרו הוי בכלל העמדה והערכה: א"ל *מאן חכמים תנא דבי רוי, אי הכי זו דברי ר"ש ותו לא זו *דברי ר"ש ומחלוקתו מיבעי ליה! אמר ליה האי דלא קתני הכי [ג] משום דרב סבר לה כריש לקיש דאמר לרבנן קדשי בדק הבית היו בכלל העמדה והערכה קדשי מזבח לא היו [ז] ורישא קתני ואם מתו יפדו וסיפא קתני אם מתו יקברו ואיבעית אימא רב כרבי יוחנן סבירא ליה ודקא קשיא לך זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו מיבעי ליה, [ח] אימא הכי נמי:

מתני' ואלו הן *הנקברין קדשים [ט] שהפילה יקברו הפילה שליא תקבר ושור הנסקל, ועגלה ערופה, וצפרי מצורע, *ושיער נזיר ופטר חמור, ובשר בחלב, וחולין שנשחטו בעזרה, *רבי שמעון [י] אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו וכן חיה שנשחטה בעזרה, ואלו הן הנשרפין חמץ בפסח ישרף [א] ותרומה טמאה (א) והערלה וכלאי הכרם את שדרכן לשרוף ישרוף ואת שדרכן להקבר יקבר, [יא] ומדליקין בפת ובשמן של תרומה; כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנן וחוץ למקומן הרי אלו ישרפו, אשם

א) [עתוס' פסחים כ: ד"ה לאו ועתוס' שבת כה: ד"ה כן]

הכא במאי עסקינן · הא דקתני אם מתו לא מתו ממש אלא שעבר ושחטן קודם פדיון [יב] ודקאמר יפדו ויאכלו: **ר"מ אומר יקברו** · כר"ש דאמר קדשי מזבח היו בהעמדה והערכה: **יפדו** · שלא היו בהעמדה והערכה: **משום דחזו לסקרבס** · [יג] עבוד להו מעלה בתמימים (ב) דמזבח: **לרבי יוחנן דמוקים לס בבעל מום מעיקרו** · ואמר משום הכי לא פליג ר"ש עלה אלמא דכ"ע בעל מום מעיקרו לא בעי העמדה והערכה והתנן כו' דבשלמא לר"ל ליכא לאקשויי דהא מוקים לה בתם ונעשה בעל מום לאחר הקדש ואיכא למימר דבעל מום מעיקרו אי כהקדש ב"ה דאע"ג דלמזבח אקדשיה אפ"ה כבדק הבית דמי דלא קדיש אלא לדמי והוי בהעמדה והערכה לרבנן, אלא לר' יוחנן קשיא: **ובמתנות** · זרוע ולחיים וקיבה: **ליגזז וליעבד** · לאחר פדיונן [יד]: **ולדן** [טו] **וחלבן מותר** · אפילו אעבר קודם פדיונן ואיתיליד לאחר פדיונן: **ואמר רב** [טז] **עלס** · בפרק שני דבכורות הא דתנן יפדו זו דברי ר"ש דאמר קדשי ב"ה אם מתו יפדו והאי בעל מום מעיקרו כקדשי בדק הבית חשיב ליה אבל חכמים כו': [יז] **ומחלוקתו** · דהא רבנן דפליגי עליה נמי [יח] אוקמת דבעל מום מעיקרו לא הוה בכלל העמדה (ג) והערכה: להכי לא אמר רב זו דברי ר"ש ומחלוקתו דאיהו סבר לה כר' שמעון בן לקיש דאמר לרבנן, קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה והלכך לא מיתוקמא ההיא דבכורות כולה כרבנן משום דרישא דההיא דמיירי בבעל מום מעיקרו דתני יפדו מתוקמא אפילו לרבנן (א) אבל סיפא קתני אבל קדשים שקדם הקדישן את מומן אם מתו *יקברו לא אתיא כרבנן הלכך לא מיתוקמא כרבנן דהכא: **ואיבעית אימא רב כר' יוחנן ס"ל** · דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי ב"ה בעי העמדה והערכה חוץ מבעל מום מעיקרו ובין רישא וסיפא דההיא [יט] מצי לאוקומה נמי כרבנן וכר"ש ותני "זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו":

מתני' יקברו · הנפלים [כ]: **שליא תקבר** · שאין שליא בלא ולד וכל הנך נקברים משום דאיסורי הנאה נינהו: [כא] **חולין שנשחטו בעזרס ישרפו** · משום דמיחלפי בהו קדשים שאירע בהו פסול דאי אמר יקברו כיון דלא מוכחא מילתא אי חולין הוו אי קדשים אתו למימר נמי קדשים שאירע בהן פסול טומאה או פסול טהור יקברו וקיימא לן בפסחים בפ"ב (דף כד·) "בקדש באש תשרף" לימד על כל הפסולין שבקדש שהן בשרפה: **וכן חיס שנשחטס בעזרס** · ב) אפי' אם [כב] חולין היא דליכא למיגזר משום דלא ליקבור קדשים פסולין דהא כ"ע ידעי דחיה במוקדשים ליכא ולא אתי לחלופי אפילו הכי תשרף: **חמץ בפסח** · בפסחים מפרש טעמא בפרק כל שעה (דף כז:) דגמר ליה מנותר: **תרומס טמאס** · נמי תשרף בבמה מדליקין (שבת כה·) מפרש טעמא דמותרת בהנאה דאמרינן נמי התם בפרק כל שעה (פסחים דף כג·) לך ניתנה להסיקה תחת תבשילך: **כלאי סכרס** · פן תקדש המלאה וגו' פן תוקד אש וערלה מכלאים [כג] גמרה: **את שדרכן כו'** · אערלה וכלאי הכרם קאי אוכלין ישרפו ומשקין יקברו: **ומדליקין** · ליהנות בפת ובשמן של תרומה: **חוץ לזמנן** · כלומר ע"מ לאכלן חוץ לזמנן או לאכלן חוץ למקומן: **ישרפו** · כדפירשתי לעיל לימד על כל פסולין שבקדש כו': אשם

א) עיין רש"ק ב) כ"א וקמ"ל אע"ג דליכא למיגזר וכו' צ"ק

בעלי מומין יפדו דלא היו בכלל העמדה תיובתא דרבי יוחנן אמר לך רבי יוחנן כו' תיובתא דרשב"ל ה"נ דפליג ר"ש ודקדק רש"י דברייתא קמייתא נמי נימא הכי ומאי אולמיה דהאי בתרייתא וי"ל דלא דמי דהא אקמייתא ליכא למימר הכי דאם בעלי מומין דת"ק מיירי שהוממו אחר הקדשן ובקדשי מזבח *סברא הוא לומר דר' שמעון דקאמר במילתיה אחד קדשי מזבח [כד] יפדו בבעלי מומין· דתנא קמא מיירי שהוממו אחר שהוקדשו אבל בהך בתרייתא דר"ש לא איירי במילתיה כלל בקדשי מזבח *ובחד מילתיה הוא דרבנן דאמר אבל בקדשי מזבח בעלי מומין יפדו מיירי שפיר בשקדם הקדשן ור"ש פליג עלייהו *אבל לכך שנה התנא למילתיה משום דבמילתיה לא הזכיר כלל קדשי מזבח ולא גילה בדעתו כלל מה אומר בקדשי מזבח:

כדתניא כל הקדשים שנולדו בהן מום ושחטן ר"מ אומר יקברו· מיירי בקדשי מזבח דסבר היו בכלל העמדה כר"ש ולרבי יוחנן אפי' כרבנן וחכ"א יפדו דס"ל לא היו בכלל עמדה לרשב"ל ניחא שפיר דהוא רבנן דמתני' דאמר דקדשי ב"ה היו קדשי מזבח לא היו אלא לרבי יוחנן דאמר בין לרבנן בין לר"ש קדשי מזבח היו מאן נינהו רבנן דהכא וליכא למימר שקדם מומן להקדשן ופליגי בפלוגתא דתנא דבי לוי דלעיל דבסוף פרק הנהנה מן ההקדש (מעילה יט:) גרים בהדיא קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן *ר"מ אומר יקברו וחכ"א יפדו ובספרים כתוב [כה] ר"מ כר"ש רבנן דהכא כרבנן דהתם נימא תיהוי תיובתא דר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן רבנן דהכא לחוד רבנן דהתם לחוד מיהו *מהך דהכא איכא לדחויי דמיירי בקדשי ב"ה וחכמים היינו ר"ש אבל בפרק הנהנה במעילה (נז"ס) תניא קדשי מזבח תמימים רבי אומר יקברו וחכ"א יפדו ומההיא ודאי איכא לשנויי דרבנן דהכא לחוד ורבנן דהתם לחוד ואין לתמוה לר' יוחנן למה לו לומר כן דג' מחלוקות [יט] נימא דרבנן דהכא כרבנן דהתם קדשי מזבח לא היו י"ל דמתני' קשיא למדקאמר ר"ש דקדשי ב"ה אם מתו יפדו מדאיצטריך לפרושי ב"ה מכלל דת"ק מיירי בהן כדפירש [כו] כל הסוגיא בספרים:

משום דחזו להקרבה · וקשיא דא"כ מאי קאמר בפ"ק דשבועות (דף יא:) גבי פרה שנשחטה תפדה [ופריך] הא בעי' העמדה כו' ומוקי לה כר"ש דאמר קדשי ב"ה לא היו ומה בכך הא תמימים היא ותקבר מיבעי ליה וי"ל דיש חילוק בדבר, דודאי כשהקדיש קדשי ב"ה תמימים עבר בבל תקדישו ועינה בהן להקדיש שלא כמלותו דמלות תמימים למזבח דין הוא לקובען כשמתו אבל פרה אלא שינה במלותה תפדה [א] (למה נקט אותה עוד י"ל דודאי תמימים לבדק הבית שעומדין למזבח יש לנו [ב] להחמיר דאמרת מזבח):

אלו הן הנשרפין ערלה וכלאי הכרם · צריך עיון בשלמא בכלאי הכרם דהא כתיבי פן תקדש המלאה *פן תוקד אש אלא ערלה צריך עיון טעמא מאי בשרפה ופי' רש"י משום דאיתקש לכלאי הכרם:

א) **הנשרפין** אפרן מותר ונקברים אפרן אסור· צריך עיון טעמא מאי ואומר מורי הרמ"ר דנשרפין כיון שצוה הכתוב לשורפן אחר שעשה כאילו נעשית מצותו ואין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו ה"נ כיון שנעשית מצותו הלך אסוריה והא דאמר אסירה אסורה לעולם אף על פי שהזקיק הכתוב לשורפה (דברים יג) הייט משום דכתיב (שם יג) לא ידבק בידך מאומה מן החרם אבל הנקברין דלא הזקיק הכתוב לשורפן משוך איסורייהו לעולם:

א) צ"ל דהאם' גרסי' להדיא במתני' הנשרפין אפרן מותר וכן נראה מדברי תוס' לקמן ד"ה והתפוס עיין רש"ק

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"א מהלכות אסורי מזבח הלכ' יא פי' כ"מ:

כד ב מיי' פ"ה מהלכות ערכין הלכה ה:

כה ג מיי' פ"ה מהלכות בכורות הלכה ח: אין סברא הוא לומר צ"ק

כו ד מיי' פ"ט מהלכות בכורים הלכה ב:

כז ה מיי' פ"א מהלכות מעילה הלכה ט: גי' צ"ק בהך מלתא דרבנן כו'

גי' צ"ק ולכך שנה התנא למילתיה ולא הזכיר כלל במילתיה קדשי וכו'

כח ו מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה ו:

כט ז מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה יג:

ל ח מיי' פי"ט מהל' פסה"מ הלכה יא פ"ד מהל' תמורה הלכ' יי:

לא ט מיי' פ"ג מהלכות חמץ ומלה הלכה יא סוש"ע א"ח סי' תמה סעיף א בהגה"ה: לב י מיי' פי"א מהלכות תרומות הלכה א:

ובספרים שלפנינו רבי אומר צ"ק

לג כ מיי' פי"ט מהל' פסה"מ הלכה א:

שיטה מקובצת

א] כדתניא ס"א קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטם ר"מ אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו מדר"מ כר"ש רבנן דהכא כרבנן דהתם נימא תהוי תיובתא דר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן רבנן דהתם לחוד רבנן דהכא לחוד: ב] משום · ס"א הואיל וחזי למזבח עביד בהו רבנן מעלה ל"א משום דחזי להקרבה: ג] לה לרבא לר' יוחנן: ד] מעיקרו דכ"ע סבירא להו הכי דבעל מום: ה] והערכה ל"א לר"ש דאמר אותה למעוטי בעל מום מעיקרו דלא בעי העמדה והערכה ולא והכי: ו] מתיבת דאמר עד תיבות אבל חכמים אומרים נרשם בחצי לבנה: ז] לא היו נמ"י ולא מיתוקמא ליה זו דברי ר"ש ומחלוקתו משום דקתני סיפא אבל קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ונפדו פטורין מבכורה ומן המתנות ואין יוצאין לחולין ליגזז וליעבד וולדן וחלבן אסורין לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ חייב ועושין תמורה ואם מתו יקברו ואמאי יקברו

[לעיל לא: וש"נ]

[מנחות קד: תוספתא תמורה פ"ד]

בכורות יד: [חולין קל: לעיל ה:]

[בכורות יד:]

הגהות הב"ח

(א) במשנה ותרומה טמאה וכלאי הכרם והערלה את: (ב) רש"י ד"ה משום וכו' בתמימים דחזו למזבח: (ג) ד"ה ומחלוקתו וכו' והערכה ומשר לספי לא כצ"ל וסד"א:

גליון הש"ס

מתני' קדשים שהפילה · עיין נדה דף מא ע"א תוס' ד"ה קבר:

רבינו גרשום

לך ר"ל תני בסיפא בקדשי מזבח [בין תמימי' ובין בע"מ יקברו] הואיל וחזו למזבח ע"י פדייה · עבוד בהו מעלה חומרא דיקברו דהא אינן יוצאין מידי מזבח: שמעת מינה פודין את הקדשים להאכילן לכלבים דהא כיון דמתו ופריק להו לא חזו אלא לכלבים: אלא הכא במאי עסקינן' כגון שעבר ושחטן קודם פדייה דהשתא כי פריק להו חזו למיכלנהו: וכדתניא כו' וחכ"א יפדו · מדר' מאיר כר' שמעון דאמר קדשי מזבח היו ויקברו: רבנן דהכא דאמרי יפדו כרבנן דהתם דלעיל אליבא דר' שמעון בן לקיש דאמר קדשי מזבח לא היו ויפדו: א) נימא תיהוי תיובתא כו' · זו דברי ר' שמעון דאמר קדשי בדק הבית אם מתו יפדו דלא היו בכלל העמדה והערכה והני קדש' שקדם מומן [בקדש] את הקדישן אע"ג דקדשי מזבח נינהו כיון דלא חל עליהן הקדש גמור למזבח הלכך דיניהו כקדשי בדק הבית דאם מתו יפדו דלא היו בכלל

העמדה והערכה: אבל חכ"א' הכל היו בכלל [העמדה והערכה] אפי' קדשי בדק הבית אפי' בעל מום מעיקרו · וקשיא לר' יוחנן דאמר אותה לרבנן למעוטי בעל מום מעיקרא דלא היו דקס"ד דהא חכמים היינו רבנן דפליגי אדר' שמעון : א"ל לא · מאן חכמים תנא דבי לוי אבל רבנן דבפלוגתא דר' שמעון בבעלי מומין מעיקרא כר' שמעון סבירא להו : אי הכי זו דברי ר' שמעון · (ומחלוקתו מיבעי למימר לרב א"ל רבא רב כריש לקיש סבירא ליה דאמר דלרבנן קדשי מזבח לא היו ולא מתוקמא סיפא כרבנן דקתני בשקדם הקדישן את מומן ואם מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדשי מזבח לא היו אמאי יקברו הלכך לא מיתם' ליה זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו · אבל כר' שמעון (ומחלוקתו) מיתוקמא סיפא נמי דהא בין ר' יוחנן בין ר"ל מודו דלר' שמעון קדשי מזבח היו הלכך כי קדם הקדישן את מומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו שקדם מומן להקדישן מודה ר"ש דלא היו בכלל יפדה : ואב"א אפי' תימא סבר לה רב כרבי יוחנן דאמר דלרבנן אחד זה ואחד זה היו ומודין בבעל מום מעיקרא דלא היו : ודקא קשיא לך א"כ רישא וסיפא מיתוקמא נמי כרבנן א"כ לימא זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו תני הכי ולא תיקשה] : **מתני'** אלו הן הנקברין · דכל הני אסור' בהנאה : ר' שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו מ"ט ישרפו' דדינו כקדשים שנשחטו חוץ למקומן מה התם ישרפו דשינה דרכן אף חולין דשינה דרכן ישרפו · וקדשים שנשחטו חוץ למקומן מנלן דכתיב וכל חטאת אשר יובא את דמה וגו' לימד דכל ששינה מקומו דישרף

א) גירסת רבינו היא כמ"ש בשט"מ כאן אות א.

[יב] ...עבוד בהו מעלה אות ל' נמחק : [יג] ...שמעון תוס' נדה דף מ"א ע"א] ומדליקין פסחים דף ל"ג ע"ב: [יב] פדיון וקאמר יפדו לאחר פדיה: וחלבן מותר' לאחר פדיה דלא קרינא ביה בשר ולא חלב דלא קדשי קדושת ...ם וכיון שנפדו פקעו קדושתן : [יד] פדיונן ואע"ג דשאר קדשים שקדם הקדש למומן ...ד ומה"ד תנא דבי לוי הא דאמרינן לעיל הכל היו בכלל העמדה והערכה : [טו] נמי מותר תיבת וחלבן נמחק : [טז] רב יהודה אמר ...נמי סבירא להו דבעל תיבת אוקמת נמחק : [יח] דההיא איכא לאוקמה תיבת מצי ל"ש : ...א : [כא] נינהו הס"ד ומה"ד ושור הנסקל דאסור בהנאה דכתיב לא יאכל וכו' אי נמי ...קי וכו': הס"ד ומה"ד ועגלה ערופה כתיב שם וערפו שם תהא קבורתה: הס"ד ומה"ד וצפורי ...פני המים אבל משולחת לא משום דלא אסרה תורה שלה לתקלה: הס"ד ומה"ד ושיער ...ד של שלמים : הס"ד ומה"ד פטר חמור כתיב וערפתו ונמירי לה דאסור בהנאה מעגלה ...בשר בחלב דהתיכת בשר שנתבשלה בחלב אסורה בהנאה בפ' כל הבשר : הס"ד ומה"ד ...הקדש בדה"ב כיון דאין קדושת מזבח חלה עלה כחולין היא א"נ אם חולין היא וקמ"ל ...כלאים גמרי' אות ה' נמחק : [כד] מזבח ואחד כו' בעלי מומין יפדו מיתוקם באותן קדשי ...נא : [כה] כתוב מדר"מ כר"ש : [כו] כדפי' בתחילת כל הסתניא בספר הס"ד ראב"ק :

...] גמ' רבא · צ"ל לרבא : [ב] שם לר"י דמוקים כו' ולא פריך דקאמר לעיל בהדיא י"ל דהתם גמרא קא"ל ועוד די"ל ד"ה קאי אר"י ור"ל ולר"ש דוקא דבע"מ מעיקרו כקדשי ב"ה דמי כמ"ש רש"י : [ג] שם ...אם דלכ ס"ל כו' ורישא כו' · היה יכול לתרץ כיון דס"ל כר"ל ע"כ לא אוקים לברייתא בבע"מ מעיקרו רק במהרך התמה דאף לרשב"ל לד"ה בע"מ מעיקרו לא היה בכלל העמדה והערכה :

...מקברה אותה ושרי יש כו' : [ב] להחמיר כמו בקדשי מזבח :

נושא שאלה: האם יש להסיק לפי דעת ר"ל - ובזמן אין הקדשים להאכילן לכלבים

נושא קושיא על שיטת ר' יוחנן שסובר דלכו"ע בעל מום מעיקרא לא הוי בכלל העמדה והערכה

נושא מבנה אלו הן: א) הנקברין ב) הנשרפין